

Sanat Kurumlarına Dönüştürülen Mekânların Yöneticiyle Görüşmeler

Bahar Aymaz (Söyleşi)
İlayda Çakır (Söyleşi)

Sanatsal üretimin yapıldığı, sergilendiği, paylaşıldığı mekânlar ile bunların arka planındaki işleyiş, Sanat Yönetimi eğitiminin temel meselelerinden birisidir. Türkiye’de son yıllarda sanat kurumlarına dönüştürülen mekânların sayısının hızla artması dikkat çekici bir gelişmektedir. İstanbul Aydın Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat Yönetimi Bölümü öğretim elemanı Dr. Öğr. Üyesi Yıldız Öztürk’ün ikinci sınıf öğrencileri ile yürüttüğü Sanat Yönetimi-II dersi kapsamında gündem olan bu gelişme, öğrencilerin sene sonu projesine

dönüştürmüştür. Bu kapsamda, öğrenciler dersin yürütücüsünün yönlendirmeleri ile kişisel ilgi alanları doğrultusunda, sanat kurumlarına dönüştürülen mekânların yöneticileriyle yüz yüze görüşmeler yaptılar.

Bu çalışma yürütülürken, öğrencilerin kültür-sanat kurumu işletmeciliğine yönelik kuramsal birikimlerinin mesleki alana uygulanabilme kapasitesini deneyimlemeleri ve sanat sektörünün önemli kurumlarını yakından tanıma fırsatı bulmaları hedeflendi.

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi, Sanat Yönetimi Bölümü öğrencisi, baharaymaz@gmail.com

² İstanbul Aydın Üniversitesi, Sanat Yönetimi Bölümü öğrencisi, ilaydacakir3497@gmail.com

Proje kapsamında yöneticilere yarı yapılandırılmış sorular sorularak yaklaşık bir saat süren görüşmeler gerçekleştirildi. Ödevler içerisinden seçilen ve derginin imkânları doğrultusunda kısaltılan aşağıdaki iki söyleşide de, seçilen kurumların kurumsal işletme modeli ve yöneticilerin Türkiye'deki kültür-sanat kurumu işletmeciliği hakkındaki görüşleri vurgulandı.

Garajistanbul – Bahar Aymaz

Bahar Aymaz: Öncelikle mesleki anlamda kendinizi tanıtır mısınız?

Yüksel Aymaz: Işık tasarımcısıyım. Devlet Tiyatroları (DT)'nda açılan bir sınav sonucunda bu kurumda çalışmaya başladım. DT'nda 35 yıllık geçmişim var ve halen İstanbul Devlet Tiyatroları'nda ışık dekoratörü kadrosunda görev yapıyorum. Türkiye'nin her bölgesinde DT sahnelerinde oyunların tasarımlarını gerçekleştiriyorum. Bunun yanı sıra özel tiyatrolar ve örneğin Garajistanbul gibi kurumlar ile çalışıyorum. Yurt dışında ise Hollanda, Amerika, Japonya, Fas, Küba, Rusya, Fransa, Almanya, İsveç, İtalya, İsviçre, Belçika, Danimarka, Avusturya, Portekiz, Polonya ve Romanya gibi ülkelerde de çeşitli tasarımlar gerçekleştirdim.

B. A: Işık tasarımcısı tam olarak nasıl çalışır? Oyuna katkısı nedir?

Y. A: En yalın ifadeyle bir oyunun ışık tasarımını yapar. Oyunun nasıl görüneceğine, rengine, sahnenin ne zaman, neresi ve ne kadar görüneceğine karar veriyorum da denebilir. Aslında sahneyi bir tuval gibi düşünürsek, ben ışıkla resim yapıyorum diyebilirim. Bu zamana kadar bu kurumda şu projeleri gerçekleştirdim:

“Kassas” (Mustafa-Övül Avkıran) - 2010

“Muhabir” (Mustafa-Övül Avkıran) - 2009

“Histanbul” (Kemal Gökhan) - 2008

“İstanbul'da Bir Dava” (Kerem Kurdoğlu) - 2007

“Oyunu Bozuyorum” (Meltem Arıkan) - 2007

“Güneşli Pazartesi” (Şafak Uysal) - 2006

“Ya Seni Rüyasında Bir Daha Hiç Görmezse” (Sevim Burak) - 2006

“Ashura” (Mustafa Avkıran) - 2003

B. A: Garajistanbul'a gelecek olursak, kurum ne zaman kuruldu? Kurumun işleyişinden söz eder misiniz?

Y. A: Garajistanbul, Ocak 2007'de sanatsal ve kültürel etkinliklerin yoğun olduğu bir merkezde, Beyoğlu'nda, eski bir garajın sanat kurumuna dönüştürülmesiyle kuruldu. Tek bir çatı altında faaliyetlerini sürdüren bu sanat merkezinde, teknik danışmanlık ve ışık tasarımı alanlarında görev alıyorum. Benim dışımda kurumda, idari ve teknik olmak üzere, yaklaşık olarak 20 kişi çalışıyor. Sabah saat 08.00 gibi mesai başlıyor. Haftanın ilk günü 08.00-10.00 arası haftalık program analizi yapılıyor. Diğer günlerde ise işleyiş, 10.00-17.00 arası teknik çalışma, 17.00-19.00 arası prova alımı, 19.00-20.00 arası son kontrol ve seyircinin içeri alımı, 20.30 ise gösterinin başlama saati olarak devam ediyor. Ayda üç gün (Perşembe, Cuma, Cumartesi) yaklaşık 15 oyun, ayda birkaç kez de sergi, konser ve dans gösterileri düzenleniyor. Bu etkinlikleri geleneksel yöntemlerle ve sosyal medya aracılığıyla duyuruyoruz. Bununla birlikte bizim dışımızda, seyirci beğenileriyle (gazete yazıları ve blog'lar üzerinden) de tanıtım yapılıyor. Etkinliklere katılım oranı ise hemen hemen %100'dür.

İleriye dönük seyirci geliştirme çalışmaları kapsamında, geleceğin seyircileri olan çocuklara ayrı önem veriliyor. Bu nedenle programda çocuk oyunları da mevcut.

Garajistanbul'un programı yönetim kurulu tarafından yıllık planlama şeklinde gerçekleşiyor. Bu program, genel izleyici kitlesinin çoğunluğunun katılımını kapsayacak şekilde organize ediliyor. Bununla birlikte çeşitli atölyeler de gerçekleştiriliyor. Bu atölyelerdeki hedefler, sanatla ilgili farkındalık yaratma, katılımcıların yaratıcılıklarını ortaya çıkarma ve yeni fikirlerle yeni yollar aranması olarak özetlenebilir.

B. A: Biletlerdeki fiyat politikasını nasıl belirliyorsunuz? Bir de sanat bölümlerinde eğitim gören öğrenciler ile dezavantajlı gruplar etkinliklerinizden ücretsiz faydalanabiliyor mu?

Y. A: Bilet fiyatları proje bazında değerlendirilebiliyor. Halkın gelir seviyesini de göz önünde bulunduruyoruz tabii ki. Genellikle konservatuar öğrencilerine, okul kimliklerini ibraz ettikten sonra ücretsiz oyun izleme imkânı tanınıyor. Ayrıca 65 yaş ve üstü ile engellilerin de ücretsiz bir şekilde oyun izlemeleri mümkün.

B. A: Sanat bölümlerinde eğitim gören öğrenciler için, kurumunuzda staj imkânı mevcut mudur? Bu kurumda profesyonel olarak çalışmak için ne gibi prosedür uygulanıyor? Başvuruyu nereye yapmalıyız?

Y. A: Evet staj imkânı mevcut. Özgeçmişin teslim edilmesiyle iş başvuru süreci başlamış oluyor. Adayı ilgi alanları, eğitimi ve deneyimleri incelendikten sonra, yönetim kurulunun vereceği karar doğrultusunda, olumlu ya da olumsuz sonuç ortaya çıkıyor.

B. A: Türkiye'deki sanat kurumlarının işleyişi hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu alanın geliştirilmesine yönelik ne tür çalışmalar yapılabilir?

Y. A: Türkiye'de sanat kurumları her yönüyle çok başarılı demek biraz zor. Bununla beraber eksikler ve imkânsızlıklar olmasına karşın, bazı büyük sanat kurumları ve kişilerin özel çabalarıyla hâlâ ayakta kalınabiliyor. Bunun daha da geliştirebilmesi için AR-GE çalışmaları yapılabilir. Üniversitelerle iş birliği yürütülebilir.

B. A: Zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Y. A: Ben de teşekkür ederim.

DEPO – İlayda Çakır

İlayda Çakır: Kendinizi tanıtır mısınız?

Aslı Çetinkaya: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldum. Sabancı Üniversitesi Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı alanında yüksek lisansımı tamamladım. Bir süre Sabancı Üniversitesi'ne bağlı *Kasa Galerisi*'de çalıştım. Bu kurumda proje koordinatörü olarak çalışıyorum. Bu kapsamda sergi hazırlıklarını gerçekleştirip, kurumun finansal işleyişini takip ediyorum.

İ. Ç: DEPO ne zaman kuruldu? Biraz bu kurumun işleyişinden söz eder misiniz?

A. Ç: DEPO, Anadolu Kültür'ün bir parçası olarak, 2008 yılında kuruldu. Eski tütün deposu Anadolu Kültür'ü kuranların ailesine aitti. Dönüştürülerek bir kültür-sanat kurumu haline getirildi. Burada teknik personel ve koordinatörler işleyişi sürdürüyor. Bu kurumda profesyonel olarak 4 kişi çalışıyoruz. Pazartesi günleri hariç hergün 11.00 ve 19.00 arasında açık olan DEPO'da sergiler, performanslar, söyleşi ve atölyeler gerçekleştiriliyor. Kurumda yer alan çalışmaların çoğu güncel sanatı toplumsal meselelerle birleştiren projeler. Bu döneme kadar 150'ye yakın etkinlik ve sergi çalışması gerçekleştirdik. Etkinlik planlamaları yıllık olarak yapılıyor. Sergiler 1 veya 1 buçuk ay süreyle izleyiciyle buluşuyor; yılda 6 ila 8 arasında sergi düzenleniyor. Gelen ziyaretçi sayısı bilinmemekle birlikte, bazen izleyici geliştirmeye yönelik araştırmalar yapıyor. Örneğin, sergilerin duyurularını yaygınlaştırmaya yönelik anketler yapılıyor.

İ. Ç: Sergi, sanatçı seçiminde öncelendiğiniz bir sanat politikanız var mı?

A. Ç: İçerik olarak sosyal içerikli projeleri tercih ediyoruz. Güncel sanat aracılığıyla toplumda

dikkat çekilmesi gereken ve az konuşulan konular ele alınıp gündeme taşınıyor. Tüm etkinlikler, gösterimler, konuşmalar, sergiler ve benzeri çalışmalar kâr amacı gütmeyen, ücretsiz bir şekilde yapılıyor.

İ. Ç: Sanat bölümlerinde eğitim gören öğrenciler için, kurumunuzda staj imkânı mevcut mudur?

A. Ç: Dönem dönem DEPO’da staj yapan öğrenciler oluyor. Profesyonel iş başvurusu ise Anadolu Kültür’den yapılan çağrı sonucunda gerçekleşiyor.

İ. Ç: Türkiye’deki sanat kurumlarının işleyişi hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu alanın geliştirilmesine yönelik ne tür çalışmalar yapılabilir?

A. Ç: Kamu yararı gözetilen, dışarıdan başvuran projelere açık bir program yürüten kurumların sayısı çoğalsa, bu alana faydalı olabilir. Ayrıca üniversite galerileriyle ortak çalışmalar yürütülüp, ilgili öğrenciler sanatsal çalışmalara teşvik edilebilir.

İ. Ç: Vakit ayırdığınız için teşekkür ederim.

A. Ç: Ben de teşekkür ederim.